

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЙОГО СТІЙКОСТІ

Давиденко В.В., асп.

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

З початку XXI ст. бізнес-середовище характеризується нестабільністю, невпевненістю, складністю і двозначністю, утворивши так званий VUCA-світ [3]. Характерні для цього світу фінансово-економічна нестабільність, соціальна напруженість, глобалізаційні процеси, геополітичні кризи, природні та техногенні катастрофи, а також суто ринкові процеси на кшталт загострення конкуренції, зміни споживчої поведінки, демографічних зрушень в бік старіння населення в окремих країнах, зміна поколінь та інші локальні події спричиняли кризу в багатьох компаніях [1], що актуалізувало пошук шляхів забезпечення їх стійкості. В Україні під впливом військової агресії саме аграрний сектор зазнає суттєвих викликів, тому проблематика їх виживання та стійкості набула актуальності.

Відповідно до цього в умовах сучасних глобальних, зокрема, екологічних, соціально-економічних викликів зростає значення інноваційного розвитку аграрних підприємств як основного чинника забезпечення їхньої стійкості. На цьому тлі інноваційний розвиток стає критично важливим для забезпечення стійкості аграрних підприємств, що включає необхідність:

- автоматизації процесів шляхом впровадження сучасних цифрових технологій;
- удосконалення технологій і процесів, спрямованих на енерго- та ресурсозбереження, оптимізацію використання ресурсів;
- адаптації агротехнологій до змін, у тому числі змін клімату, який у 2024 році був найбільш відчутним через безпрецедентну спеку;
- пошуку шляхів підвищення ефективності виробництва та зниження впливу на довкілля.

У контексті впровадження сучасних цифрових досягнень особливої значущості набуло впровадження технологій точного землеробства. Це вимагає застосування інноваційних підходів, заснованих на використанні сенсорів, дронів, супутникових даних для моніторингу стану ґрунтів, рослин та оптимізації внесення ресурсів. Їх впровадження дозволить не лише підвищити продуктивність, але й знизити витрати на добрива та воду, що позитивно впливатиме на стійкість підприємства. Крім того, інноваційні технології на базі цифрових платформ та IoT дозволяють аграрним підприємствам збирати та аналізувати великі

обсяги даних, що полегшує прийняття рішень на основі актуальної інформації. Це сприяє кращому управлінню ризиками, прогнозуванню врожайності та оптимізації ланцюгів постачання.

Перспективним напрямком інноваційного розвитку аграрних підприємств є використання відновлюваних джерел енергії. Зокрема, інтеграція сонячних, вітрових або біогазових установок дозволить аграрним підприємствам не тільки знизити витрати на енергію, а також відповідати вимогам екологічної стійкості. Це допомагає зменшити вуглецевий слід підприємства і тим самим долучитися до ініціатив екологічної відповідальності. Агроекологічні практики, засновані на переході на органічне землеробство, зменшення хімічних обробок, впровадження природозберігаючих практик сприяють збереженню біорізноманіття, здоров'я ґрунтів та водних ресурсів, що є основою екологічної стійкості підприємства.

Особливу роль для забезпечення стійкості аграрних підприємств відіграють маркетингові інновації [2] та інновації в управлінні. Впровадження інклюзивних і людиноцентрованих підходів до управління персоналом, що включають підвищення кваліфікації, створення нових робочих місць та розвиток професійних навичок, сприяє соціальній стійкості аграрного підприємства.

Зазначені підходи до інноваційного розвитку посилюють здатність аграрних підприємств забезпечувати відповідність технологій виробництва сучасному технологічному рівню в галузі, забезпечувати конкурентоспроможність та відповідність змінам зовнішнього середовища. При цьому пріоритетною залишається орієнтація на Стратегію сталого розвитку, яка передбачає інтеграцію екологічних, соціальних та економічних аспектів в забезпеченні інноваційного розвитку, що особливо важливо для адаптації аграрного сектору до сучасних викликів і підвищення їх стійкості.

Список використаних джерел

1. Savytska, N., Zhehus, O., Polevych, K., Prydko, O., & Bubenets, I. (2024). Enterprise Resilience Behavioral Management in a Decision Support System. *Journal of Information Technology Management*, 16(4). https://jitm.ut.ac.ir/article_53318_7227.

2. Жегус О.В. Маркетингові інновації як необхідна умова розвитку підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2015. Вип. 2. С. 227-238

3. Жегус О.В. Маркетингове управління в забезпеченні резильєнтності бізнесу в умовах ВАНІ-світу. *Бізнес Інформ*. 2024. №4. С. 348–359.